

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibus Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1616

13. Quo ordine sit eleemosyna largienda.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14007

in extrema necessitate constitutus, aut citra: Si primum; danda est elemosyna, si nihil proprium quis habeat, quia in extrema necessitate omnia sunt communia. *l. 2. ff. Ad legem Rhodiam de Iactu*. Si secundum dari non potest, quia tunc alienum suo domino debetur, non pauperi, nisi quis dederit inopi animo & voluntate restituendi tantundem domino, quando res est, qui in eodem genere functionem habet: hoc est, quando talis est, ut restitui debeat in genere, non in specie. verbi gratia: est apud Titium pecunia furto sublata, quæ domino non in eadem specie, sed in genere debetur, potius Titius dare pauperi, dummodo tantundem habeat, quod Caio domino reddat.

Tertio quaeritur, An ex bonis contra legem acquisitis possit quis elemosynam dare? S. Thomas, Alexander, Richardus, *locis supra citatis* aperte negant, ex huiusmodi bonis posse quempiam elemosynam dare, cuiusmodi sunt, inquit, acquisita per Simoniam, vel ex ludo alexæ, quia talia retineri non possunt. Canones enim præcipiunt, ut quod est Simoniacè acceptum, in pauperum usus erogetur, & leges prohibent, quod est alea acquisitum retineatur. Iuniores tamen distinguunt: Aut acquisitum est aliquid contra iura non solum prohibentia, sed etiam facientia irritum, quod fuerit acceptum: aut est acquisitum solum contra iura verantia, ne quid accipiat, non tamen irritum redditur, quod est acceptum. Si primo, ex eo nequit aliquis elemosynam dare. Talia sunt simoniacè accepta, quæ secundum Ecclesiasticas Constitutiones debent restitui Ecclesiæ, in qua est Simonia commissæ: Si vero secundum, potest ex eo elemosyna erogari. Tale est quod ex ludo alexæ paratur, quod secundum conscientiam ante sententiam Iudicis fisco Principis reddi non debet.

At nihilominus sententia S. Thomæ est vera. Nam id quod contra legem accipitur, aut est Ecclesiæ, vel fisco restituendum, aut saltem is, qui accipit, condemnari potest ad restituendum. Quare quamvis ante condemnationem criminis restituere non debeat, debet tamen, si criminis condemnatur; ac propterea quamvis interim possideat, prohibetur tamen alienare, & distrahere.

Quarto quaeritur, An quando bona alicuius sunt publicata, ipso facto, vel iure propter crimen; verbi gratia, propter hæresim, aut læsam maiestatem, possit quis elemosynam dare pauperibus citra extremam necessitatem aut criminis condemnationem? Medina & Ledesma, *locis supra citatis* negant posse, quia qui talia crimina commisit, est bonorum suorum dominio priuatus. *cap. Cum secundum leges, de Hæres. in sexto*. Quidam autem affirmant posse, quia huiusmodi reus donec criminis condemnatur, sua bona legitime possidet. Sed verior est Medina, & Ledesma sententia, quia etsi ante criminis condemnationem possideat, prohibetur tamen donare, alienare, & distrahere.

Quinto quaeritur, An qui ludendo lucrificat non contra legem, possit ex lucro elemosynam largiri, si pecuniam ludo expositam fuerat furatus? Potest, quia fecit suum, quod ludendo lucratus est, quamvis tantundem debeat restituere, quantum furto accepit: quemadmodum, si opifici artis instrumenta quis auferat, & laborando mercedem acquirat, fit dominus mercedis, tamen si restituere debeat instrumenta furto sublata, & compensare, ac resarcire damnum illarum opifici.

Sexto quaeritur, An ex bonis vilita comparatis possit quis elemosynam dare? Potest, dummodo non sit res, quæ in specie restitui debeat, & dummodo, quamvis donet, tantundem habeat, quantum restituere debet.

Septimo quaeritur, An meretrix ex his, quæ meretricio quaestu recipit, possit elemosynam dare? Respondet S. Thomas *secunda secunda, quest. 32. art. 7.* posse, quamvis Ecclesiæ talem quaestum in oblationem non recipiat. Nam tamen meretrix turpiter, & contra legem faciat, non tamen turpiter, & contra legem accipit mercedem, ut ait Iurisconsultus.

CAP. XIII.

Quo ordine sit elemosyna largi-
gienda.

Primo quaeritur, An sit ordo tenendus in elemosyna egentibus eroganda? Tenendus, & seruandus est: sicut etiam ordo quidam est in diligendo, & benefaciendo ex charitate proximum. *Ex S. Thomæ 2. 2. q. 26.*

Primum quidem, parente, & filio in extrema necessitate constitutis, potius est egestati parentis, quam filij subueniendum. *ita S. Thomas secunda secunda, q. 26. art. 9.*

Secundo, si pater, & mater in extrema sint necessitate, potius est patris quam matris necessitas subleuanda. *S. Thomas secunda secunda q. 26. art. 10.*

Tertio, Parente aut filio, simpliciter egenti, potius est succurrendum, quam vxori extreme quoque indigenti. *S. Thomas secunda secunda, q. 26. art. 11.*

Quarto, extrema necessitas vxoris potius est subleuanda, quam propinqui nos ex latere attingentis, *videtur colligi ex S. Thomæ secunda secunda, q. 26. art. 11.*

Quinto, Amico egenti potius est subueniendum, quam inimico: sicut etiam est magis diligendus amicus, quam inimicus. *S. Thomæ secunda secunda, q. 27. art. 7. & quest. 26. articulo sexto.*

Sexto, His qui meliores sunt, potius est elemosyna largianda, quam his, qui minus boni sunt, *ex S. Thomæ, secunda secunda, q. 26. art. 7.*

Septimo, Si egeant naturales parentes, potius est illis succurrendum, quam spiritualibus, *ex S. Thomæ 2. 2. quest. 26. art. 7. & 8.*

Octauo, Domestici, & qui nobis sunt aliqua ratione coniuncti, potius sunt elemosyna iuuandi, quàm externi, & qui sunt nobis minus coniuncti. *S. Thomæ 2. 2. q. 26. art. 7.*

Nono, Debitor potius debet creditori subuenire, quam alteri, *ex S. Thomæ 2. 2. quest. 26. art. 12.* nisi ipse debitor extrema pariter necessitate prematur, & nisi Rex, vel Princeps, vel alius maxime Reipublicæ valis in extremam quoque necessitatem inciderit.

Decimo, Prius est his, qui de nobis sunt benemeriti, quam cæteris, qui nihil boni in nos contulerunt, subueniendum, *ex S. Thomæ 2. 2. q. 26. art. 12.*

Secundo quaeritur, An pauperes contra diuites actionem habent, qua possint ab illis elemosynam exigere? Respondeo, dici actionem iuris, vel Canonici, vel Ciuili, qua quis potest contra alium ius sibi debitum persequi: pauperes ex iure Ciuili, aut Canonico contra diuites actionem non habent: quamvis diuites iure naturali, & diuino cogantur elemosynam dare pauperibus.

Tertio quaeritur, An saltem officio Iudicis diuites compelli queant ad dandum pauperibus elemosynam? Respondeo, sæpe Iudices officium implorari posse, ubi deest actio iuris: possunt itaque aliquando diuites officio Iudicis cogi ad dandum elemosynam, cum populus magna penuria & fame laborat, & ita fieri videmus. Pari etiam ratione officio Iudicis compelluntur diuites in magna frumenti penuria ad dandum muruo frumentum agricolis non habentibus, ut seminant.

Quarto quaeritur, An elemosyna remittat peccata instar sacramenti? Ratio dubitandi est, quia sacræ litteræ speciatim elemosynæ tribuunt vim delendi peccata. *Tob. 4. Elemosyna ab omni peccato & morte liberat, & non patitur animam ire in tenebras. & ca. 12. Ipsa purgat peccata. Dan. 4. Peccata sua elemosyna redime: & Eccles. 3. Ignem ardentem extinguit aqua, & elemosyna resistit peccatis. Luc. 11. Date elemosynam, & ecce omnia munda sunt vobis. Matth. 5. Beati misericordes: quoniam ipsi misericordiam consequentur. Luc. 16. Facite vobis amicos de mammona iniquitatis, ut cum defeceritis, recipiant vos in aeterna tabernacula.* Vnde apud S. Patres multa de huiusmodi elemosynæ effectu leguntur: *Chrysost. homil. 5 in Genesim, & ad populum Antiochenum homil. 32. 33. 36. & 40. Cyrillum lib. 2. in Lemiticam, Nyl.*

scium

senum duabus orationibus de amore pauperum; Hieronymum in Psalmum 133. in illa verba; Benedicite Domino. Augustinum serm. 50. Et 209. Et 227. de tempore. Leonem serm. 2. de colloquio, Et ieiunio, Et sermo. 11. de Quadragesima, & Ambrosium sermo. 30. de elemosyna, ubi ait: Vide ergo qua sit elemosyna gratia, quod una, & sola virtus sanctorum est redemptio peccatorum. Et serm. 31. dicit: Elemosyna est potentior quam baptisimus: quia Baptisimus semel peccatum remittit, elemosyna sapius: & elemosynam appellat lauerum, unde peccatores emundentur. Error fuit quorundam Hereticorum, esse S. August. libro 1. de ciuitat. Dei, capitulo. 22. Et 26. Et in Enchiridio cap. 66. Et in libr. 50. Familiarum, hom. 19. dicentium eos tantum perpetuo igni damnandos, qui elemosynas peccata non redimunt: eos vero, qui dant elemosynas, quamuis magnis peccatis teneantur, in quibus usque ad exitum vitæ peccauerant, aut condemnandos non esse, aut non in æternum puniendos: quem errorem valde confutat ibi Augustinus: & cauendum esse, monet Gregorius li. 12. Moral. c. 14. Et li. 19. cap. 20. Et lib. 21. c. 12.

Præterea ex sacris litteris constat, sine charitate neminem fieri saluum. Paulus 1. ad Corinth. 13. ait: Si distribuero in cibos pauperum omnes facultates meas, charitatem autem non habuero, &c. Item, sine poenitentia peccata non delentur, iuxta illud Christi Domini. Luc. 13. Nisi poenitentiam habueritis, omnes similiter peribitis.

Dicendum igitur est, elemosynam per se solam, & simpliciter acceptam satis non esse ad remissionem peccatorum: quoniam etsi sacre littere testentur per elemosynam peccata deleri, id intelligendum est, si detur, sicut oportet, pro remissione peccatorum: & quia in alijs Scripturæ locis aperte legimus charitatem, & poenitentiam omnino requiri ad peccata delenda, consequens est, vt cum Scriptura dicit, elemosynis peccata redimi, tolli, extingui, deleri, locum habeat in elemosynis ex fide, spe, poenitentia, & charitate erogatur, mortuæ sunt, non viuæ. Eadem ratione, cum in scripturis promittitur elemosynis vita, & gloria sempiterna, promittitur ijs elemosynis, quæ Deo gratæ, & acceptæ sunt; at gratæ non sunt sine poenitentia, & charitate.

Dices, cur igitur Scriptura misericordiae operibus tantum præmiūm promittit; siquidem aliarum etiam virtutum moralium opera ex vera cordis poenitentia & charitate profecta eundem fructum habent? Respondeo, misericordiae salutem, & vitam æternam promitti: & contra his qui proximis misericordiam denegant, poenam æternam constitui, quia voluit, & Scriptura, & Spiritus sanctus excitare, & promouere vniuersos homines ad elemosynam largiendam pauperibus, quia solet egeni tali misericordiae præsidio destitui, & consueuerunt diuites minus cogitare de misericordiae operibus. Porro misericordiae opera corporalia septem sunt illo versiculo contenta:

Visito, Poto, Cibo, Redimo, Tego, Colligo, Condo.

Vnde S. Thomas horum septem operum numerum recte colligit secunda secundæ, quæst. 32. art. 2. Defectus, inquit, corporalis, aut est in vita, aut est in vitam: sicut idem est in vita, aut est communis defectus respectu eorum, quibus omnes indigent: aut est specialis propter aliquod accidens superueniens. Si primo modo, aut defectus est interior, aut exterior: interior quidem est duplex, vnus quidem, cui subuenitur per alimentum sicut fames: secundum hoc ponitur, pascere esurientem. Alius autem est, cui subuenitur per alimentum humidum, scilicet sitis: & secundum hoc dicitur potare sitientem. Defectus autem communis respectu exterioris auxilij est duplex, vnus respectu tegumenti, & quantum ad hoc ponitur, vestire nudum: alius autem respectu habitaculi, & quantum ad hoc ponitur, suscipere hospitem. Similiter autem si sit defectus aliquis specialis, aut est ex causa inuisa sicut infirmitas: & quantum ad hoc ponitur, visitare infirmum. Aut est ex causa extrinseca: & quantum ad hoc ponitur, redimere captiuos. Post vitam autem exhibetur mortuis sepultura.

Præterea opera misericordiae spiritualia sunt septem, quorum numerum S. Thom. loco supra citato, ita deducit: Quod ad indigentiam vero spirituales, secundum quam homo defectus in anima patitur, spiritualibus actibus dupliciter subuenitur, vno modo poscendo auxilium à Deo, & quantum ad hoc ponitur oratio, qua quis pro alijs orat. Alio modo impediendi humanum auxilium, & hoc tripliciter, vno modo contra defectus intellectus: & siquidem intellectus speculatiui sit defectus, adhibetur ei remedium per doctrinam: si autem practici, adhibetur ei remedium per consilium. Alio modo est defectus ex passione appetitiua virtutis, inter quos maximus est tristitia, cui subuenitur per consolationem. Tertio modo ex paria inordinati actus, qui quidem tripliciter considerari potest, vno modo ex parte ipsius peccatoris, in quantum procedit ab eius inordinata voluntate: & sic adhibetur remedium per correctionem. Alio modo ex parte eius, in quem peccatur. Et si quidem sit peccatum in nos, remedium adhibemus remittendo offensam: si autem sit in Deum, vel proximum, non est nisi arbitrij remittere, vt Hieronymus ait super Mattheum. Tertio modo ex parte sequela ipsius actus inordinati, ex qua grauentur ei conuenientes etiam præter peccantis intentionem: & sic remedium adhibetur supportando, maxime in his, qui ex infirmitate peccant, secundum illud Rom. 15. Debemus nos firmiores infirmitates aliorum portare: & non solum secundum, quod infirmi sunt, siue graues ex inordinatis actibus, sed etiam quacumque eorum onera sunt supportanda, secundum illud ad Gal. 6. Alter alterius onera portate. Hæc S. Thomas.

Quinto queritur, An sepultura mortuorum cadat aliquando in præceptum? In primis, sepelire mortuorum cadavera, in Sacris litteris commendatur tanquam religiosum, & pium opus. Tobias maxime laudatur, quod mortuos sepeliebat Abraham, Isaac, & Iacob, studiose propria & aliena sepulchra curatur: Ioseph & Nicodemus ab Euangelistis commendantur, eo quod Christi corpus honorifice, pro Iudeorum more, sepelierunt. Laudantur etiam maxime aliqui Christiani, qui suam operam sepeliendis Martyrum corporibus collocarunt: ob quam rem ipsi etiam sæpe martyrij palmam adepti sunt. Vnde Ambrosius in Tobiam capitulo. 1. dicit Prætermittere sepulturam, esse bestialitatem. Et in Psalmum 78. in illis verbis: Posuerunt mortalia Sanctorum suorum escas volatilibus cali: ait corpora fidelium in sepulchra manere, incongruum, indecent, & absurdum est.

Obijcies id, quod dicit Chrysostr. homil. 84. super Iohannem, Et 66. super Genesim, vt reprehenderet & deestaret Dominus superba, & ambitiosa sepulchra, nimiamque sollicitudinem in sepulchris condendis, non numerauit inter opera misericordiae Matth. 25. sepeliri mortuos. Respondeo, eo loco S. Chrysostr. non reprehendere sepulchra, sed excessum, qui solet esse in edificandis sepulchris, & in funeribus diuitum. Tu autem, inquit Chrysostr. cum audieris nudum Dominum resurrexisse, cessa, quasi ab insana funeri impensa. Quid sibi hoc superfluum vult, & inutile dispendium, quod ipse qui faciunt, plurimum afferunt detrimenti, mortuis nullam utilitatem, vel damnum potius? Sumptuosam namque sepulchra non nunquam causa est, vt fures cadauer effodiant, & nudum, & in sepulchrum projiciant. Sed in anem gloriam? quantam etiam in ludu vim, quantam auerentiam ostendit? & deinde dicit: Christo hæc funera nulli cura sunt. Inquit enim: esurientem me vidistis, & dedistis manducare: sitientem & dedistis mibi bibere: & nudum, & induistis me. Non autem mortuum, & sepelistis.

Cæterum, itam ipse Chrysostr. hæc verba declarans subdit: Hoc ergo, non vt sepulturam collam, dico, absit sed luxuriam, & superfluum ambitionem. Hæc ille. Episcoporum, & Magistratum ciuiliū est curare, ne corpora eorum, qui peste pereunt, inhumata iaceant; hoc enim ad bonum Reipub. commune pertinet, ne putrefactio, & corruptio viuis inficiat. Item, si quis abique suo incommodo facile mortuum sepelire queat, & alius non sit, qui id faciat, iure, & præcepto naturali compellitur cum sepelire, quia tunc huiusmodi misericordiae opus in præce-

peum euadit. Narrat S. Antonius 3. par. Historia titul. 22. §. 3. peffe quosdam ſeuicente, quosdam contra Chriſt anam pietatem huiusmodi miſericordie opus prætermiſiſſe. *Eſi*, inquit, *humana prudentia eſt, & de ratione medicina, vitare peſto infectos, tamen contra dilectionem, & Chriſtianam pietatem ſubtrahere infectis neceſſaria, ſeu non min prære anime, & corpori neceſſaria, ut habeantur tanquam Ethnicis, & publicani.*

CAP. XIV.

De correptione fraterna: & primo quando in præceptum cadat.

Inter opera miſericordie ſpiritualia, vnum eſt, corrigere peccantem: de quo Chriſtus Matth. 18. *ſi peccauerit in te frater, vade, & corripue eum inter te, & ipſum ſolum.*

Primo quaeritur, An in prædictis Chriſti Domini verbis diuinum præceptum continetur, cuius vicogamur corripere, & increpare peccantes? Quidam de recentioribus auctor, libellum conſcripſit, quo nititur oſtendere, nullum eſſe præceptum à Chriſto datum Matth. 18. in illis verbis: *ſi peccauerit in te frater tuus, corripue eum inter te, & ipſum ſolum, ſi te audierit, lucratus eſ fratrem tuum. ſi autem te non audierit, adhibe tecum vnum, aut duos, ut in ore duorum, vel trium ſit omne verbum: quod ſi non audierit eos, dic Eccleſia: ſi autem Eccleſiam non audierit ſit tibi ſicut Ethnicus, & publicanus:* vbi docet, inuis quidem naturalis eſſe præceptum de corripiendo fratre, qui peccauerit, non tamen vllum præceptum dediſſe Chriſtum prædicto Matthæi loco de ordine ſeruando in corripiendo fratre, videlicet, vt primo ſecreto moneatur, & corripiatur: quod ſi non reſpuerit, vnus, aut duo teſtes adhibeantur, quod ſi nec tunc ſe emendauerit, deferatur ad Eccleſiam Prælatum.

Cæterum hæc ſententia pugnat cum communi omnium Theologorum doctrina, aſſerentium, in illis Matthæi verbis diuinum præceptum contineri, vt oſtendit Gabriel ſuper Canonem Miſſæ, lect. 74. Innocent. 3. in capitul. Novis, de Indic. aperte dicit, eſſe regulam Euangelicam, & mandatum diuinum in illis verbis: *ſi peccauit in te frater tuus, vade, & corripue eum inter te, & ipſum ſolum: ſi te audierit, lucratus eris fratrem tuum, ſi te non audierit, adhibe tecum vnum vel duos: ut in ore duorum, vel trium teſtum ſit omne verbum. Quod ſi non audierit, dic Eccleſia. ſi autem Eccleſiam non audierit, ſit tibi ſicut Ethnicus, & publicanus.*

Obijciſſe Auctor: In Euangelio Dominus dixit: *ſi peccauerit in te frater tuus:* ergo ſolum locutus eſt de peccato in nos commiſſo: præſertim cum illa verba (*ſi peccauerit in te*) ſic exponant communiter Patres, Hieronymus, Chryſoſt. Theophyl. Euthymius: Reſpondeo, verborum ſenſum eſſe: ſi peccauerit in te, hoc eſt, coram te, vel te ſcientem: nam qui peccat in Deum, vel in alium coram nobis, etiam in nos peccat, nos enim offendit, ſicut qui offendit patrem coram filio, filium quoque ipſum offendit aut qui peccat in Dominum coram ſeruo, iniuria quoque ſeruum afficit: item qui amicum offendit coram amico, illum etiam offendit. Accedit, quod neceſſario, & euidenter ex prædictis verbis colligitur, fratrem, in Deum, vel in proximum peccantem, eſſe corripiendum. Nam, ſi quando proximus peccat in me, debeo eum ſecreto monere, vt à malo deſiſtat, ne pereat eadem quoque ratione quando peccat in Deum, vel proximum, eum cogimur corripere, vt lucreremur illum: nam ideo corripimus peccantem, vt ſe emendetur.

Præterea Luc 17. absolute dicitur: *ſi peccauerit, in te fratrem: ſi penitentiam egerit, dimitte illi.* Adde quod in vniuerſum, peccatum fratris eſt quædam miſeria, in qua ſi perſiſterit, peribit: ergo ſi fratris corporalem inopiam ſubleuare diuino præcepto compellimur, multo magis ſpiritualiam animæ miſeriam, Et Eccleſ. 17. *vincitque man-*

dat Deus de proximo ſuo. Et Chryſoſt. hom. 1. ad populum Antiochenum ſuper illud Exod. 23. *ſi videris aſinum proximi tui iacentem ſub onere, &c. peccator, inquit, eſt aſinus, autris pondus non ferens: accedo exciſis verbis, lenitateque poſtremo vehementia.* Vbi Chryſoſtom. magnopere reprehendit, quod ſimus tam ſolliciti de corporalibus proximi neceſſitatibus, poſthabitis ſpiritualibus.

Quod ſi opponas, hæc omnia ſolum valere ad probandum, eſſe iuris naturalis præceptum, de corripiendo fratre: At in præſenti, quaſtio eſt, An ſit iuris diuini mandatum à Chriſto traditum illis verbis: *ſi peccauerit in te frater tuus, corripue eum inter te, & ipſum ſolum:* Reſpondeo, non ſolum eſſe naturalis, ſed etiam diuini iuris præceptum, quia quod lus naturale præſcripſit, Chriſtus prædicto loco confirmauit.

Dices, iure naturali ſolum cogimur monere, & increpare fratrem delinquentem, vt reſpiciat, non autem vnum, aut duos teſtes adhibere, nec deferre ad Prælatum. Reſpondeo iure naturali præſcribi generatim, vt omni quo poſſumus modo, fratrem à peccato auocemus, ne pereat, & Chriſtus Dominus explicuit definite modum, quem adhibere debeamus in fratre corripiendo.

Secundo obijciatur, non proſunt induci teſtes, aut peccatum fratris Prælato denuntiari, ſine detrimento famæ proximi, ac ſi man proximi iure naturali ſeruare compellimur. Reſpondeo, nullam vim argumentum habere: nam idem etiam valeret ad probandum, nullum etiam eſſe conſilium datum, de fratre corripiendo, ſecundum ordinem à Chriſto Domino præſcriptum.

Dicendum igitur eſt potius eſſe habendam rationem bonæ conſcientiæ fraternæ, quam famæ: nam pretioſior eſt ſalus animæ, quam fama. Vnde ſi commode vtrique bono fratris conſulere poſſumus, vt utrumque iure naturali, & diuino nobis ſeruandum eſt: at vero ſi ſalutem animæ fratris ſeruare poſſimus etiam cum incommodo, & detrimento famæ, illa ſeruanda eſt, quia animam illius pluſquam famam diligere debet, alioquin enim anima fratris periret, vt ſeruaretur fama, quod eſt absurdum.

Tertio obijciatur, de elemoſyna corporali danda, ideo eſt præceptum iure naturali, & diuino, quia frater non ſponte ſua ſe corporali neceſſitate eſt conſtitutus: at is qui peccat, vltro peccat, ergo præcepto non cogimur eum corripere. Reſpondeo, peccantem à nobis corripere debere, quia eſt ſua ſponte peccat, nihilominus ex naturæ infirmitate delinquit.

Quarto quaeritur, An vi præcepti corripere debeamus fratrem venialiter tantum, non lethaliter peccantem? Reſpondeo, ex communi ſententia, vt conſtat ex Angulo & Syneſtro, in verbo *corruptio* num. 1. & Gabriele loco cit. minime nos ad id obligati, quia quando ſolum eſt veniale delictum, frater Dei gratiam non amittit, ac proinde præceptum correptionis non obligat, quia eſt ad lucrandum fratrem: at frater eum per veniale peccatum perditus non ſit, non eſt, quod illum correptione lucrari velimus: hoc autem locum habet, quando fratris delictum ſolummodo eſt veniale.

Nam ſi periculum ſit, ne frater lethaliter peccet, tunc vi præcepti corripere debeamus: ſic Angelus, Sylveſter, Roſſa in verbo *Corruptio*, numero primo, & Gabriel loco citato.

Quæres, An ſaltem venialiter peccemus, ſi veniale fratris delictum, cum poſſumus non corripiamus? Ratio dubitandi eſt, quia veniale peccatum admittitis, qui elemoſynam corporalem leuem non dat, cum dare debeat? Reſpondeo, nullum peccatum committi, quia nullum eſt præceptum de corripiendo aliquo ob veniale delictum, & non eſt eadem ratio de elemoſyna corporali, quia inopiam etiam leuem ſubleuare debemus, vbi commode poſſumus; ac proinde elemoſynam quamuis leuem denegando venialiter peccamus.

Quæres etiam, An religioſorum hominum Præſecti, vi